

STORA UTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 18/1983-84
med anledning av republikens presidents
framställning till Ålands landsting an-
gående regeringens till riksdagen över-
lämnade proposition med förslag till lag om
godkännande av vissa bestämmelser i av-
talet med Danmark, Island, Norge och
Sverige för undvikande av dubbelbe-
skattning beträffande skatter på inkomst
och förmögenhet.

Stora utskottet har i ärendet mottagit lagutskottets betänkande nr 9/1983-84.
Utskottet, som vid behandlingen av ärendet hört landstingssekreteraren Lars
Ingmar Johansson och kanslichefen Göran Lindholm, får i anledning härav anföra
följande.

Stora utskottet har i likhet med lagutskottet erfarit att det för de åländska
kommunerna så viktiga protokollet av den 3 november 1977 mellan Finland och
Sverige om ersättning för kommunalskatt i vissa fall med all säkerhet kommer
att förnyas. Detta innebär att de åländska kommunerna också i fortsättningen
kan räkna med kompensation från både Finland och Sverige för det bortfall av
kommunalskatt som föranleds av huvudprincipen att inkomst av arbete ombord
på svenskt fartyg beskattas i Sverige.

Utskottet har konstaterat att det i detta skede inte finns orsak att yrka på
ändringar i själva avtalet.

Oaktat detta har utskottet uppehållit sig vid vissa frågeställningar angående
föreliggande avtal. För landskapet Åland skulle det ha varit av yttersta vikt
att vid utarbetandet av detta multilaterala skatteavtal mellan de nordiska länder-
na i någon form fått delta i de förhandlingar som ägt rum. Utskottet har
erfarit att de egentliga förhandlingarna för ingående av ett avtal inleddes
på hösten 1972 och att dessa förhandlingar avslutades i Köpenhamn i juni 1980,
varefter avtalet undertecknades i Helsingfors i mars 1983. Det var efter det
att förhandlingarna avslutats som landskapsstyrelsen ombads att avge yttrande
över då föreliggande avtalsutkast. Landskapsstyrelsen ansåg att den i detta skede
inte kunde avge något yttrande med hänvisning till att självstyrelsemyndig-
heterna inte deltagit eller hörts i beredningen av avtalet. I stället be-
gärde landskapsstyrelsen förklaringar över artiklarna 2, 3, 15 och 18 i

utkastet. (Brev Nr 157/Ka/1981-02-03).

Enligt utskottets uppfattning finns ännu idag frågeställningar angående dessa artiklar som borde utredas närmare, eftersom inte några förklaringar har getts i anledning av landskapsstyrelsens begäran.

Utskottet har vidare funnit att det föreliggande sammordiska avtalet ger upphov till vissa frågeställningar eftersom avtalet inte helt beaktar de speciella förhållanden som finns för Ålands del. Detta främst beroende på att det skett en mycket stor befolkningsförflyttning mellan Åland och Sverige under de senaste trettio åren. Från Åland har under denna tidperiod uppskattningsvis uppemot 7.000 personer i arbetsför ålder flyttat till Sverige. Detta skall ställas i relation till Ålands befolkning som i dag uppgår till ca. 23.000 personer. Under de senaste tio åren har åter många ålänningar efter att ha uppnått pensionsåldern i Sverige återvänt till Åland för att njuta av pensioneringen i den forna hembygden. Enligt föreliggande avtal skall pensioner beskattas i utbetalningslandet. Detta medför att de åländska kommunerna som tillhandahåller olika sociala serviceformer för dessa personer måste avstå från att använda sin på vår egen skattelagstiftning grundande beskattningsrätt för att undvika dubbelbeskattning. Detsamma är fallet beträffande de många ålänningar som arbetar i Sverige men som regelmässigt uppehåller sig i sin fasta bostad på Åland. Med uttrycket "regelmässigt uppehåller sig" avser utskottet samma definition som ingår i protokollet till föreliggande avtal under punkt VII (Till artikel 15), nämligen att den skattskyldige i normalfallet minst en gång i veckan uppehåller sig i sin fasta bostad i den avtalslutande stat där han har hemvist. Vad beträffar dessa s.k. gränsgångare i art. 15 kommer enligt utskottets uppfattning eventuellt enbart Eckerö kommun att kunna beskatta gränsgångare för inkomst av arbete i den angränsande staten eftersom enbart Eckerö kommun har landsgräns mot Sverige. (Se artikel 15 och protokollet punkt VII). Eftersom kommunindelningen i landskapet till sin struktur så väsentligt skiljer sig från kommunindelningen både i Finland och Sverige anser utskottet att detta borde ha beaktats i föreliggande avtal.

Utskottet anser att det bör utredas huruvida kommunerna borde tillerkännas

ersättning för det bortfall av kommunalskatt för kommuner inom landskapet Åland som väsentligen överstiger vad som kan anses rimligt till följd av bestämmelserna i föreliggande dubbelbeskattningsavtal.

Utskottet emotser därför att landskapsstyrelsen närmare utreder vilka konsekvenser föreliggande dubbelbeskattningsavtal kommer att medföra för landskapet i nuläget och på sikt. Härvid bör även förutom de ekonomiska konsekvenserna utredas vilka följder avtalet kan få för flyttningsrörelserna mellan Åland och Sverige. Utskottet vill betona att avtalet inte bör medverka till att på något sätt styra de flyttningsrörelser som sker mellan Åland och övriga Norden.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte ge sitt samtycke till den i propositionen ingående lagens ikraftträdande i landskapet Åland till de delar sagda avtal innebär avvikelser från självstyrelselagen, under förutsättning att riksdagen godkänner propositionen i o-förändrad form.

Mariehamn den 3 januari 1984.

På stora utskottets vägnar:

Tage Boman
ordförande

Bert Häggblom
sekreterare.

Närvarande vid utskottets avgörande behandling: ordf. Boman, medlemmarna Berg, Gustafsson, Roy Jansson, Johansson, Sagulin, Wilhelms och Öberg samt ersättaren Nordlund.